

TANZANIE

Země je označovaná za jeviště nejspektakulárnějšího safari na světě.
Úchvatná nezrocená stáda, která se rok co rok prohání na pláních
východní Afriky, přilákala do Tanzanie i nás

TEXT **AMANDA CANNINGOVÁ** [@amandacanning](#)
FOTOGRAFIE **JONATHAN GREGSON** [@jonathangregsonphotography](#)

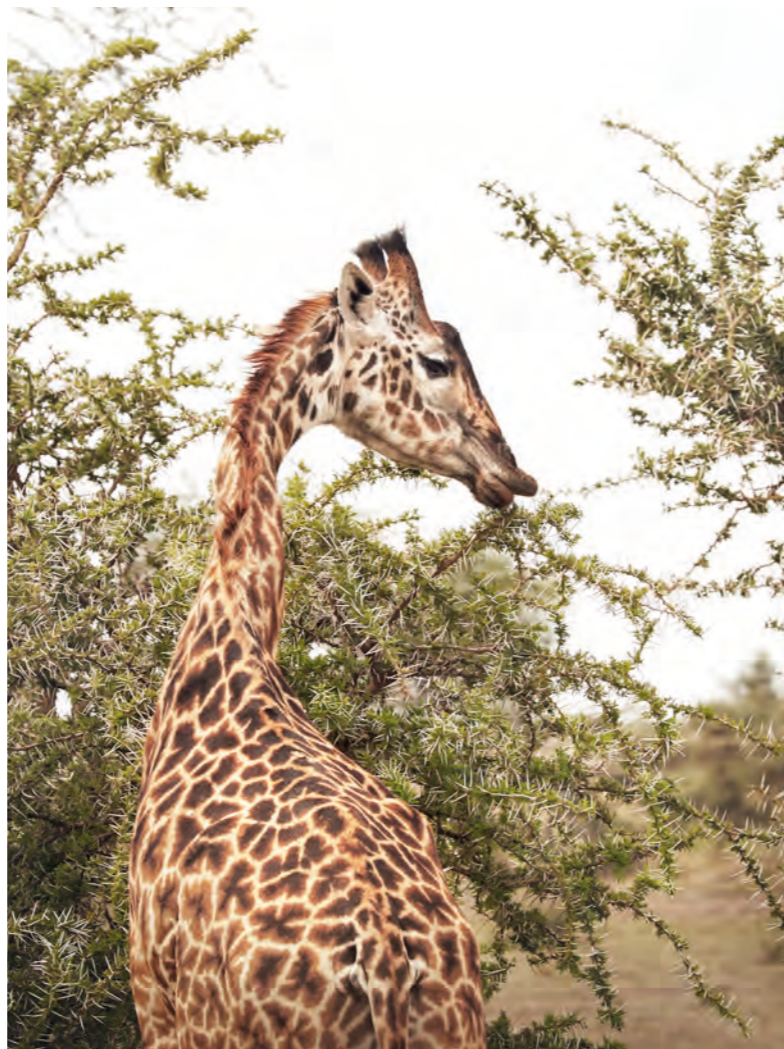
Gazela Thomsonova pozorně sleduje Landcruiser, který se žítí přes pastviny s akáciemi na pláních Serengeti v severní Tanzanii

Výstižně pojmenovaná leskoptev nádherná se vyskytuje po celé východní Africe. Vlevo: Mladá leopardí samice odpočívá po lovu v koruně stromu

Práce průvodce přivedla Noela Akyooa nejdřív na Kilimandžáro (vyšplhal na něj 32krát) a posléze do Serengeti. Vpravo: Žirafa masajská, největší z celého druhu, dorůstá až do výšky 6 m

Přezdívka místních pro pakoně neboli gnu je „zbylé části zvířete“ – dle nich má obličej jako kobylka, záda jako hyena, ocas jako kůň a rohy jako buvol

DEN PRVNÍ: KDE JSOU VŠICHNI PAKONĚ?!

PRO PREDÁTORY V SERENGETI TO BYLA SKVĚLÁ noc. Když slunce pomalu stoupá na horizont a na akáciemi porostlé pastviny vrhá první ranní světlo, odhalí scény z nočního krveprolití. Kostí tady, tam, všude... Některé jsou oslnivě bílé, jako kdyby byly z porcelánu, jiné poškrábané, špinavé, s kousky masa, které pořád nechtějí odpadnout. Z některých je pořád jasné, z jakého zvířete pochází, jiné jsou rozdrčené na malé kousky.

Na obloze, nad celou touto scénou létají supi, kteří si občas odpočinou v korunách akácií, ale mnohem častěji se snesou na zem na obhlídku mrtvol zvířat a zlověstně čekají, kdy budou moci potvrdit svou pověst darebáka z pohádek. Několik čtyřnohých nočních lovců je pořád venku. Užívají si poslední sousta hostiny a za chvíli se vrátí zpátky domů na celodenní siestu.

Od chvíle, co jsme opustili kemp Namiri Plains, uběhlo už hodně času, když mě průvodce Noel Akyoo upozornil na náznaky zvířecí aktivity v dálce, ve směru, kam se právě vydával náš Landcruiser. Kolem prošla hyena s končetinami gazely Thomsonovy v tlamě.

Kousek opodál se kolem rychle se rozkládajícího těla zvířete sběhlo dalších dvacet hyen, některé z nich jsou krvavé až po uši. Nebojí se o kořist soupeřit, hlavně pokud se jedná o tu nejlepší část masa. Nedaleko nich sedí pár šakalů. Netroufají si vstupovat do souboje hyen, ale hlad jim přesto nedovoluje úplně se této myšlenky vzdát. Na stromě za nimi sedí orel, který ve svých žlutých drápech svírá žebro.

Predátorům v Serengeti se ale takhle nedaří pokaždé. Návštěvu Tanzanie jsme si totiž naplánovali tak, aby se časově shodovala s velkou migrací, každoroční 1 900 km dlouhou poutí mezi Tanzánií a Keňou, kterou podniká 1,5 milionu pakoní a 250 000 zeber. Dočasně se stěhují za deštěm, který v zemi probouzí šťavnatou trávu. Pro všechny predátory, kteří se jimi živí, nastává v tomto období nepopsatelné hodování. Lvi, gepardi, leopardi, hyeny, divocí psi – lov je teď pro ně asi tak náročný jako najíst se u švédských stolů. Právě proto jsem byla přesvědčena, že stopování zvířat bude snadné i pro lidi. ➔

Mýlila jsem se. Občas zahlédneme stopu uloveného pakoně nebo malé skupinky ještě živých zvířat, které pozvolna kráčí přes celé pláně do dalekého cíle, ale čekala jsem, že na každém kroku budou tisíce a tisíce divokých zvířat uhánět v oblacích vířícího prachu.

Noel nastartuje Landcruisera a vydáváme se po stopách velkých stád. „Pokusíme se je najít,“ říká, „ale k migraci došlo letos brzy. Stáda již směřují na jih do lesů, kde rodí mláďata.“ Zasměje se. „To je jedna z krás Serengeti – člověk nikdy neví, na co cestou narazí.“

Toho, na co jsme v ten den narazili, ale bylo nakonec opravdu hodně. Třeba na zvířata, která obvykle nejsou na seznamu návštěvníků safari – tesaříkovité brouky s dlouhými vousy, které zevnitř pomalu rozežírají akácii, i karakaly, jak nešikovně schovávají své špičaté uši ve vysoké trávě. Měli jsme štěstí i na gepardy, kteří v posledních 20 letech z důvodu ochrany a snahy o rozmnožení druhu nebyli často k vidění. Během dne jsme jich spatřili hned několik – leželi natažení na prašné zemi nebo číhali na termitišti připraveni vystřelit za potenciální kořistí. Spatřili jsme i lvy, jak se lížou ve trávě nebo chladí na skálách, mrňavá mláďata, která se potácela jako parta opilců, i alfa samce, hrdě pozorující okolí z nejvyšší skály jako rockové hvězdy savany, s hřívou povíjající ve větru a sluncem za zády. Měli jsme i vzácnou možnost pozorovat leoparda, elegantní samici, která odpočívala v koruně stromu a dlouhý ocas jí u toho visel podél kmene.

Když jsme se ale vrátili do kempu, nemohla jsem si

pomocť a pořád mi v hlavě vrtala myšlenka, že toto je pravděpodobně má jediná možnost vidět na vlastní oči obrovské migrační představení. Jenomže se očividně hrálo někde jinde, než kde jsem byla já... Noel se ale ničeho neobává. „Každý den je jiný,“ říká vykloněný z auta. „A pokaždé přijde nový.“

DEN DRUHÝ: SAFARI V BALÓNU

Den začíná pod baldachýnem milionů hvězd. Stojím před stanem a pozoruji dvě padající hvězdy na obloze, ale z romantického pohledu mě najednou vytrhne dunivý lví řev přicházející odněkud z tmavé noci. Pravděpodobně se ozývá od řeky na hranici kempu. Není to úplně blízko, ale majestátnost a síla toho zvuku mi i tak zježila všechny vlasy na hlavě.

S blížícím se rozbřeskem lvům pomalu končí čas lovu. Na řadu přichází odpočinek. Pro nás je to ale přesně naopak. S novým dnem se navíc mění i naše strategie – pokud na migrující stáda nenarazíme na zemi, budeme po nich pátrat na obloze a vyrazíme na safari v balónu.

Když pomalu stoupáme k oblakům, světlo posledních hvězd se definitivně vytrácí. Prvních pár minut kloužeme nad zemí nad pobíhajícími prasaty bradavičnatými a postávajícími pštrosy, ale najednou se ocitneme ve výšce 100 m a Serengeti leží rovnou pod námi jako prostřená. ➡

„ PRO PREDÁTORY V SERENGETI JE TO JAKO VYBÍRAT SI JÍDLO U ŠVÉDSKÝCH STOLŮ. “

Lvice s mláďaty odpočívá na žulovém balvanu. Spolu s ostatními dospělými členy smečky je v noci zanechává samotné, aby se mohla vydat na lov

Pakoně na cestě k řece Seronera; jsou jen kapkou v moři migrujícího stáda, které čítá 1,5 milionu zvířat.
Vpravo: Safari na Serengeti v balónu

Let balónem za rozbřesku.
Vpravo: Průvodce Charles Joseph z kempu Ubuntu během migrace cestuje pláněmi spolu se zvířaty.
Dole: Mláďata hyeny vykukují ze svého doupěte

Vypadá jako běžové moře poseté akáciovými stromy a žulovými skálami. Klikatí se jím řeka Seronera, v jejíchž mělčinách se koupou hroši.

I kapitán Mohamed Masud studuje zem pod námi. „I odtud je vidět, jak je tato oblast během migrace vytížená,“ říká. „Je tady tolik vyšlapaných stezek.“ Zem vypadá, jako by byla poškrábaná – je na ní nespočet bledých čar. Stezky jsou vydupané miliony párů kopyt, které tudy cválají již miliony let. Dnes ráno tu ale po nich není ani stopy. „Nevíme přesně, kde teď jsou,“ pokračuje Mohamed. „Deště ještě nepřišly, takže stáda jsou roztroušená. Možná že když začne pršet, objeví se.“

Na pláních jsou ale zvířata, která se v této části Serengeti pasou celoročně. Po savaně se prohánějí žirafy a na svých nemotorných nohách cválají rovnou pod námi. Jejich hlasitý příchod oznamují hrdličky karolinské a ibisové posvátní. Když je hledám v korunách stromů, pohled mi padne i na několik skupin zvířat postávajících mezi nimi – konečně pakoně! Nejsou jich tady tisíce a nejsou zahaleny v oblaku prachu, ale přesto ve mně vyvolávají respekt a obdiv.

Zpátky na zemi se opět vydáváme do lesů a téměř okamžitě narážíme na náš cíl – dlouhý zástup několik stovek pakoní se právě blíží k řece. Musí přejít silnici, ale vypadá to, že žádný z nich nechce být první, kdo na ni položí kopyto. „Pakoně nemají vůdce stáda,“ říká Noel. „Když první pakůň změni směr, všechny udělají to samé.“ Díváme se na komediální scénu před námi, dokud se stádo nedostane k vodě: když se zastaví jeden z nich, zastaví se všichni. Když se jeden pohne, pohnou se všichni.

Když se najednou jeden pakůň otočí směrem, odkud stádo přišlo, do několika minut ho následují všichni ostatní. Po dobrých dvou hodinách se konečně všechny gnu odhodlají silnici překročit.

Když se pak s triumfálním pocitem, že se nám konečně dostala ochutnávka řádné migrace, vracíme do kempu, ještě jednou se otočíme a zadíváme se na stádo. Na obloze za ním se začínají formovat hustá tmavá oblaka. Deště se blíží.

DEN TŘETÍ: GEPARDÍ RODINKA

Pokud se stáda vydávají jižně, pak tam musíme jet i my. Malým letadlem je to do dalšího kempu v jižním Serengeti jen kousek. Už ze vzduchu nám je ale jasné, že se ke stádům opravdu blížíme: daleko pod námi je nespočetné množství malých černých bodů, které se stabilně hýbou jedním směrem – stejným jako my.

Z přistávací dráhy nás průvodce Charles Joseph bere rovnou za stády, které stopoval posledních pár dnů. Několik tisíc pakoňů a s nimi promíchaných zeber cválá po pláních a kolem nich se zdvíhá hustý oblak prachu. Stádo je tak obrovské, že nevidíme, kde začíná a kde končí. „Tato skupina stád se pohybuje tam a zpátky už téměř týden,“ říká Charles. „Hledá vodu.“

Nejsme jediní, kdo stádo pozoruje. Všude kolem se plíží predátoři, kteří čekají, až se setmí. Jeden z nich ale

na tmou čekat nechce. Charles zahlédl na pláni samici geparda a její mládě, jak se schovávají ve stínu pod akácií. Matka je neklidná a očividně hladová. „Gepardi se musí přizpůsobovat jiným predátorům,“ vysvětluje Charles, když na prašnou zem začínají dopadat první velké kapky deště. „Nemohou soupeřit se lvy ani se psy hyenovými, takže jejich jedinou možností je lov za dne.“

Několik následujících hodin trávíme stopováním matky, která se vydala na lov. Jelikož ale nebyla dostatečně opatrná, vytipovaná kořist ji zahlédla a utekla. Co nevidět se savana proměnila v obrovské mokré pole, což gepardi samici náramně vyhovuje, jelikož jí to poskytuje dokonalé maskování. Každá gazela se ale pořád zdá být na pozoru. Předtím než se jí naskytla opravdová příležitost, musela uběhnout několik kilometrů. Přikrčila se ve vysoké trávě a čekala, až se k ní dvě gazely samy přiblíží. Nevšimavě kolem ní procházejí, ale ani se nehně. Právě ve chvíli, kdy jsem si říkala, že promrhala svou šanci, vyskočí z trávy a se silou rýtčího se vlaku má do dvaceti sekund jednu z gazel v pazourech. Matka s mládětem se pak u úlovku střídají, přičemž ten druhý pozorně sleduje, jestli v okolí nejsou nějaké nevídané mrchožrouti. „Pozornost nemůžou povolit ani na sekundu,“ říká Charles, když se nedaleko od gepardů na zem snesou dva supi. „Hyenám nebude trvat dlouho, až je ucítí. Viděly supy, jak krouží nad ulovenou gazelou, a budou je následovat.“ ➡

Lov začal: gepard vyrázil za mladou gazelou Thomsonovou; gepardi dokážou vyvinout rychlost až 120 km/hod

Šťěstí jim ale přeje. Jediní živočichové, kteří se k hosti ně přidají, jsou hovniválové. Blíží se ze všech stran a směřují ke gazeliným vnitřnostem. Gepardi nechají nedotčenou jenom hlavu a měchýř. „Hyeny to ale vše zkonsumují,“ říká Charles. „Moc jim nezáleží na tom, co přesně žerou.“

Jsem celou tou scénou tak ohromena, že to, jak vypadá život tady na planinách, naplno pochopím, až když se gepardi s plnými žaludky svalí do trávy... Krutý, rychlý i pomalý současně, pozorný a pro mnohá zvířata až příliš krátký.

DEN ČTVRTÝ: ZASLÍBENÁ ZEMĚ

Přes noc se stal náš kemp jakousi D1 migrujících stád. Mohla jsem klidně strávit den v posteli a sledovat zvířata z několikametrové vzdálenosti, ale rozhodli jsme se, že vyrazíme na jih, kde bohatě pršelo a kde se pravděpodobně napájí zbytek stád.

V autě jsme strávili několik hodin, přešli jsme hřeben kopců Maru a před námi se konečně objevila zaslíbená země. Snad ani kousek země na těchto pláních není ušetřen dotyku kopyta pakoně. Gnu a zebry se pokojně pasou, odpočívají ve stínech stromů nebo dovádějí v řekách. Paviáni posedávají kolem a věnují se své srsti. Sloni spokojeně troubí a všude kolem šplouchají z chobotů vodu. Tráva je povyroslá a nádherně zelená, ovoce na stromech hojně a zralé. Kdybych byla gnu, taky bych za touto nádhrou prošla tisíce kilometrů.

Cestou zpátky do kempu, když už slunce zapadalo, s pocitem, že moje mise byla splněna, jsme se ještě neplánovaně zapletli do další dramatické scény Serengeti. Tisíce nepokojných pakoní splašeně dupalo

a dezorientovaně běhalo všude kolem a brzy jsme pochopili proč. Plížila se k nim smečka psů hyenových a vybírala si nejsnadnější cíl. Byl to neuvěřitelný zmatek: rozvířený prach, zakopávající končetiny, štěkot predátorů, dupání kopyt – zvuk, který celý výjev dramatisoval ještě více.

A pak celou scénu zahalil prach a ztratila se nám z očí. Ticho, sedíme dál, čekáme a sledujeme prach, jak si pomalu sedá dolů. Zleva se ozve štěkání a okamžitě vyrazíme tím směrem. Když se opět dostaneme blíže k lovu, je nám jasné, že psi již mají vytipovaný svůj nejbližší úlovek – jedno z mláďat je nuceno opustit stádo. „Jsou to jedni z nejlepších predátorů na světě,“ říká Charles. „Když se jednou rozhodnou, že jdou na lov, nepřestanou, dokud něco neuloví.“

Pakoně již má své dny spočítané. Jeden ze psů se dostane k jeho nohám a stáhne ho k zemi. Smečka vše dokončí rychle, v obavách, že by se zde mohl z ničeho nic objevit lev a přebrat jim úlovek. Někdy to trvá nesnesitelně dlouho, dokud zvíře nezemře. Když ještě žije, snaží se zvednout na nohy, přičemž jeho játra už drží v tlamě jeden ze psů a střeve další.

S trochu zvláštní náladou se vracím zpátky do kempu, kolem kterého pořád migrují zebry a pakoně. Pohled na ně mě upokojuje – po masakru, k němuž došlo v poslední hodině, je to známka toho, že vše pokračuje dále, jakýsi symbol nadčasovosti. Zvířata nespíchájí, pomalu a vytrvale kráčí v opačném směru, než jsme je viděli kráčet ráno. Možná vědí, kam přesně směřují, ale rozhodně se tam tak brzy nedostanou... 🐾

AMANDA CANNINGOVÁ se po scéně s gepardem a gazelou na krátkou dobu stala vegetariánkou

„GNU A ZEBRY SE
POKOJNĚ PASOU,
ODPOČÍVAJÍ VE STÍNECH
STROMŮ NEBO DOVÁDĚJÍ
V ŘEKÁCH.“

Stáda pakoní cválají nekonečně dlouho tam a zpátky, aby objevila to nejdělnější zimoviště v jižním Serengeti. Jedno stádo může mít až tisíce členů

PUSŤTE SE DO TOHO SERENGETI

ZÁKLADNÍ INFORMACE

JAK SE TAM DOSTAT

S největší pravděpodobností budete muset letět přes Nairobi, jelikož se potřebujete dostat na tanzanské Mezinárodní letiště Kilimanjaro (kenya-airways.com). Odtud pak cestovatele svezou malá letadla do jednotlivých částí Serengeti. Ubytovací zařízení obvykle hostům poradí, která přistávací dráha je nejbližší kempu (coastal.co.tz).

JAK SE DOPRAVOVAT V ZEMI

Malá letadla jsou v Serengeti považována za něco jako autobusy. Vyzvednou pasažéry v jedné části parku a svezou je do jiné, přičemž se mohou cestou stavět i pro další cestující. Vyzvednutí u přistávací dráhy opět zařadí váš kemp.

DALŠÍ INFORMACE

Pro nezávislé cestovatele je ideální informacemi nabitý anglický průvodce *Tanzania* (13 €/331 Kč).

KDO MI POMŮŽE S PLÁNOVÁNÍM

Audley Travel organizuje soukromé safari již více než 20 let, takže každou část cesty dokáže naplánovat perfektně. Jejich nejvýraznější devizou je opravdová odbornost a zkušenosti. Jsou to tanzanští specialisté na Serengeti a dokážou odpovědět na jakékoliv otázky ještě předtím, než vyrazíte na cestu. Doporučí nevhodnější kempy na pozorování divočiny v konkrétním období roku a upozorní na pozici migrujících stád. Do jisté míry dokážou odhadnout, kde se stáda nacházejí. Pokud se ubytujete v kempu, kolem kterého již stáda nepůjdou, udělají vše pro to, aby vás dostali na aktuálnější místo. Šestidenní výlet s dvěma nocemi strávenými na planinách Namiri a dvěma v kempu Ubuntu vás včetně letů, safari z balónu a soukromého vozu vyjdou na 6 800 €/185 000 Kč. Po safari si pak můžete odpočinout na pláži, třeba na Zanzibaru (audleytravel.com).

KLÍČ K MAPĚ

- 1 Rěka Mara
- 2 Pláně Namiri
- 3 Přistávací dráha Seronera
- 4 Severní Ubuntu
- 5 Jižní Ubuntu
- 6 Západní Ubuntu

KDE SE UBYTOVAT

V **NAMIRI PLAINS** v jižní části Serengeti je jen deset stanů, díky čemuž se tady opravdu cítíte jako na konci světa. Vybavení je dokonalé – koupelny ve stanech, tříhodinové menu každou noc a skvělí průvodci připraveni pomoci vám najít jakékoliv zvíře, které vás do Serengeti přivedlo. Den zde začíná při východu slunce ve sprše pod širým nebem a končí u ohně s koktejlem v ruce. Postele jsou pohodlné a ve tmě v nich občas uslyšíte lví řev nebo štěkající hyeny.

Od 410 €/10 250 Kč za osobu na noc, včetně poplatků národnímu parku, transferů k přistávacím plochám, jídla, nápojů a příspěvku na místní komunitní projekty; asiliaafrica.com.

UBUNTU je mobilní kemp, který se třikrát ročně přesouvá s migrujícími stády, a jelikož ho vedou ti sami lidé jako Namiri, nabízí i podobné služby. Hlavní úlohou tohoto kempu je stopování migrujících stád, takže se někdy ani nebudete muset pohnout z kempu, abyste je viděli. Asilia Africa má pak v Serengeti další čtyři kempy. Pokud migrující zvířata nedorazí ke kempu, ve kterém jste původně měli bydlet, přesunou vás do jiného.

Od 350 €/9 500 Kč za noc na osobu, včetně všeho výše vyjmenovaného; asiliaafrica.com.

MIGRACE

Kdy cestovat

Zvířata migrují každoročně po té samé trase a oscilují mezi pohraničními oblastmi Serengeti v Tanzanii a parku Masai Mara v Keni. Migrace se ale neřídí žádným přesným „programem“ a přesnou polohu stád nedokáže garantovat žádná průvodcovská společnost. Pohyb 1,5 milionu pakoni a 250 000 zeber ovlivňuje i mimořádně brzké nebo pozdní období dešťů. Jestli si cestu plánujete dostatečně předem, udělatě dobře, pokud si vyberete cestovní kancelář nebo kemp, který je ochotný a schopný itinerář cesty případně změnit v závislosti na tom, kde se právě stáda nachází. Níže uvádíme hrubé odhady pohybu stád:

Leden až březen:

Pasení a rozmnožování v jižním Serengeti

Duben až květen:

Stáda se přes centrální Serengeti začínají přesouvat na sever

Červen až srpen:

Přechází řeku Mara plnou krokodýlů

a hrochů a směřují k Masai Mara

Září až říjen:

Stáda se pasou na Masai Mara

Listopad až prosinec:

Vracejí se zpátky na jih a celý cyklus začíná od znova

Důležité informace

Před cestou do Tanzanie je nutné očkování proti žluté zimnici a doklad o jejím absolvování – musíte se jím prokázat již na letišti.

Pro jistotu je vhodné mít u sebe během pobytu antimalarika a také repelent na komáry. Pokud vám nevyhovují klasické chemické repelenty s ostrým zápachem, funkční jsou i přírodní citronelové.

Planiny jsou prašné, hlavně když fouká vítr. Sbalte si prodyšný šátek na zakrytí obličeje. Na jízdu autem za chladných rán se hodí bunda nebo hrubší svetr.

Průvodci u sebe nosí dalekohled, který klientům rádi půjčí, ale rozhodně stojí za to přivést si vlastní. Postačí dalekohled s 8 nebo 10násobným zvětšením.

Barevné oblečení nebo oblečení s výraznými vzory poutá pozornost zvířat. Vhodnější je nenápadná šedá, zelená nebo béžová.

